(इंग्रजी टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

उत्तर प्रदेश राज्य (यू. पी.) आणि इतर
विरुद्ध
अजय कुमार
१७ फेब्रुवारी ,१९९७
[न्यायमूर्ती- के. रामास्वामी आणि जी. टी. नानावटी]

सेवाविषयक विधी:

दैनिक रोजंदारी - नियमाधीन करणे -अधिनिर्णित , एक पद अस्तित्त्वात असले पाहिजे आणि एखाद्या व्यक्तीची दैनिक वेतनोत्तर नियुक्ती करण्यासाठी एकतर प्रशासकीय सूचना किंवा वैधानिक नियम लागू असणे आवश्यक आहे -दैनिक रोजंदारीवर नियुक्ती ही स्पष्टपणे आकस्मिक आस्थापनेशी संबंधित असेल ज्यामध्ये कोणतेही पद अस्तित्वात नाही आणि जोपर्यंत काम अस्तित्वात आहे तोपर्यंत ती चालू राहते-उच्च न्यायालयाच्या खंड न्यायपीठाने नियोक्त्याला रिक्तता उद्भवल्यावर आणि त्या पदावर दैनिक रोजंदाराची सेवा नियमित करण्याचे आणि तोपर्यंत त्याला कायम ठेवण्याचे निर्देश देण्यात चूक केली.

दिवाणी अपील न्यायाधिकार क्षेत्र: दिवाणी अपील क्रमांक १५६८/१९९७

अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या विशेष अपील (एस. ए.) क्रमांक ३०२/१९९५ मधील दिनांक ९. ११. ९५ च्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्याची बाजू अरविंद क्र. शुक्ला आणि एम. सी. ढींगरा. यांनी मांडली.

उत्तरवादीची बाजू कु . एन. अन्नपूरानी यांनी मांडली.

न्यायालयाने खालील आदेश दिला :

अनुमती दिली. आम्ही दोन्ही बाजूंच्या विद्वान वकिलांनी मांडलेली बाजू ऐकली आहे.

ही विशेष अनुमती याचिका अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या खंड न्यायपीठाने दिनांक ९ नोव्हेंबर, १९९५ रोजी विशेष अपील क्रमांक ३०२/९५ मध्ये दिलेल्या निकालावरून उद्भवली आहे.

मान्य स्थिती अशी आहे की, दिनांक १४ फेब्रुवारी १९८५ रोजी उत्तरवादीची वैद्यकीय अधीक्षकांद्वारे वैद्यकीय महाविद्यालयात चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी, नर्सिंग ऑर्डरली म्हणून दैनिक रोजंदारीवर नियुक्त करण्यात आली होती. जेव्हा उत्तरवादीने त्याला नियमाधीन करण्यासाठी उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल केली तेव्हा, विद्वान एकल न्यायाधीशांनी असे निदर्शनास आणून दिले की, उत्तरवादीने असा कोणताही वैधानिक नियम ज्याच्या अंतर्गत उत्तरवादीला त्याने मिळवलेल्या दैनंदिन रोजंदार म्हणून केलेल्या सेवेच्या आधारे नियमित केले जाऊ शकते हे न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून दिलेला नाही. अधीक्षकांनी स्वीकारलेली भरतीची पद्धतही योग्य नव्हती कारण त्यांनी

अर्ज मागवले नाहीत. खंड न्यायपीठाने विद्वान एकल न्यायाधीशाचा निर्णय उलटवला आणि निर्देश दिले. अशी कायदेशीर स्थिती आता निश्चित झाली आहे की, एखादे पद अस्तित्वात असले पाहिजे आणि त्या पदावर एखाद्या व्यक्तीची नियुक्ती करण्यासाठी एकतर प्रशासकीय सूचना किंवा वैधानिक नियम लागू असणे आवश्यक आहे. दैनंदिन रोजंदारीची नियुक्ती निश्चितच आकस्मिक आस्थापनेच्या संबंधित असेल ज्यामध्ये कोणतेही पद अस्तित्वात असू शकत नाही आणि जोपर्यंत काम अस्तित्वात आहे तोपर्यंत ती सुरू राहील. अशा परिस्थितीत, उच्च न्यायालयाच्या खंड न्यायपीठाने अपीलकर्त्याला रिक्तता उद्भवल्यावर आणि त्या पदावर उत्तरवादीची सेवा नियमित करण्याचे आणि तोपर्यंत त्याला कायम ठेवण्याचे निर्देश देण्यात स्पष्टपणे चूक केली. वरील तथ्यांच्या पार्श्वभूमीवर दिलेला निर्देश स्पष्टपणे बेकायदेशीर आहे.

त्यानुसार अपील मान्य करण्यात येते. विद्वान एकल न्यायाधीशाचा आदेश कायम ठेवला जातो आणि खंड न्यायपीठाचा आदेश बाजूला सारला जातो. खर्चाबद्दल कोणतेही आदेश नाही.

आर. पी. (R. P.) अपील मान्य करण्यात आले.

****

<u>अस्वीकरण</u>

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल."

****